

СЕКЦІЯ 3

СЕЛЕКЦІЯ ТА СОРТОВИВЧЕННЯ У ПЛОДООВОЧІВНИЦТВІ ТА ВИНОГРАДАРСТВІ

ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПОМІДОРА ЇСТІВНОГО ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТОВИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ

Баган А.В., к. с.-г. н., Юрченко С.О., к. с.-г. н., Шакалій С.М., к. с.-г. н.
Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава
e-mail: allabagan@ukr.net

Помідор їстівний – це найбільш поширена овочева культура, яка вирощується як у відкритому, так і закритому ґрунті. Тому важливою умовою для підвищення продуктивності рослин даної культури є використання для посіву насіння із високими посівними якостями, оскільки саме насіння є джерелом генетичних, біологічних та господарсько цінних ознак і забезпечує отримання високої врожайності плодів та якості насіння [3].

Для одержання насіння високої урожайності та якості продукції важливою умовою є дотримання технологічних заходів та елементів вирощування, а також використання високопродуктивних сортів та гібридів помідора їстівного [1-2].

Тому предметом наших досліджень були сорти і гібриди помідора їстівного: Загадка, Іришка, Крістмас грейпс, Толстой (F1) і Інкас (F1), які вивчали за елементами продуктивності рослин. Умовним стандартом у дослідженнях виступав сорт Загадка.

Сорти і гібриди помідора вирощували розсадним методом у відкритому ґрунті. Площа облікової ділянки складала 50 м². Повторність – чотириразова. Протягом 2018-2020 років визначали наступні показники: маса плода; діаметр плода; висота плода; форма плода; кількість плодів на рослині; загальна продуктивність рослини.

За біометричними показниками плодів помідора їстівного важливим, безперечно, є його маса (рис. 1).

Так, дана ознака у середньому за роки досліджень відповідно становила – 37,7-75,3 г. У сорту-стандарту даний показник був досить високим і складав 73,3 г. Крупними плодами відрізнявся гібрид помідора їстівного Інкас, а дрібними – сорт Іришка.

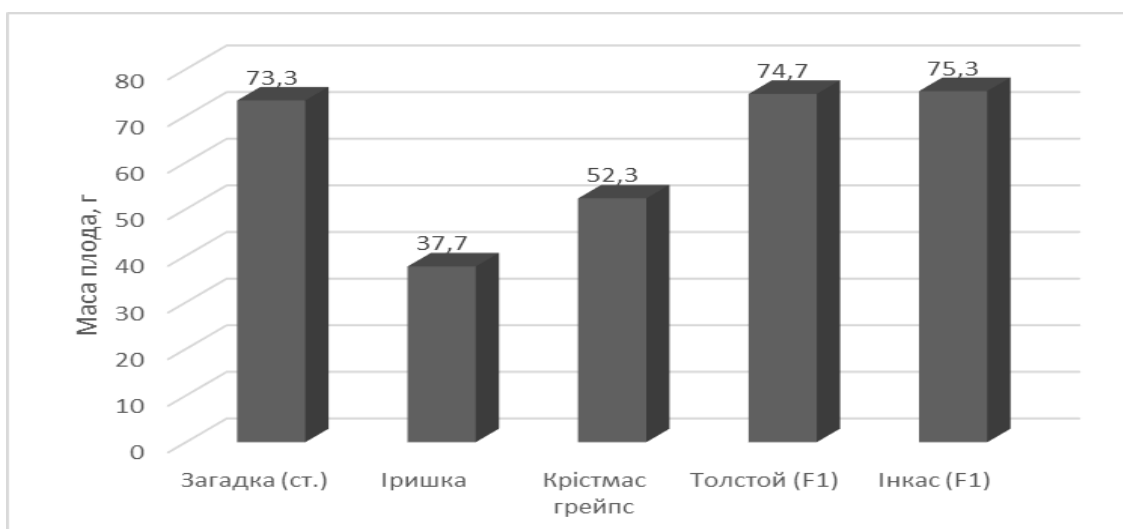

Рис. 1. Маса плода помідора їстівного залежно від сортових властивостей.

Ознака висоти плодів за середніми даними досліджень відповідно дорівнювала – 3,4-8,6 см. В умовного стандарту Загадка даний показник становив 5,0 см. За висотою плодів виділено гібрид Інкас, а найнижчі плоди були у сорту Іришка.

Показник діаметра плодів помідора відповідно складав – 3,7-5,0 см. Найбільший діаметр плодів можна відмітити у сортів Загадка і Крістмас грейпс, а найменший – у сорту Іришка (рис. 2).

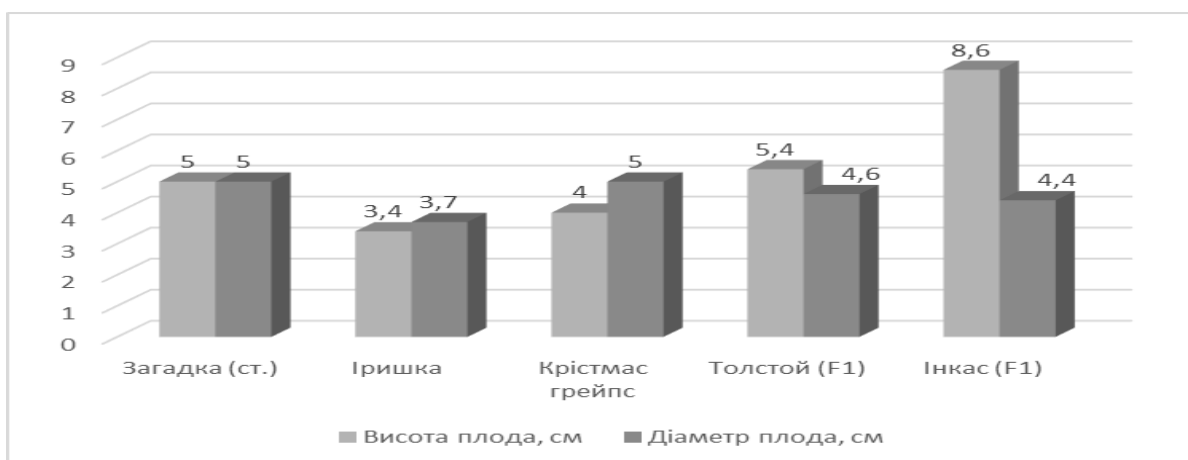

Рис. 2. Висота і діаметр плода помідора їстівного залежно від сортових властивостей.

За відношенням висоти плода до діаметра було розраховано індекс форми плодів помідора та встановлено, безпосередньо, його форму. Так, сорти Загадка і Іришка мали округлу форму плодів, сорт Крістмас грейпс – округло-плескату, гібрид Толстой – еліпсоподібну, гібрид Інкас – циліндричну.

Кількість плодів на рослині помідора їстівного за середніми даними

відповідно складала – 9,9-16,4 шт. Найменшу кількість плодів мав стандарт Загадка, а найбільшу – сорт Іришка (рис. 3).

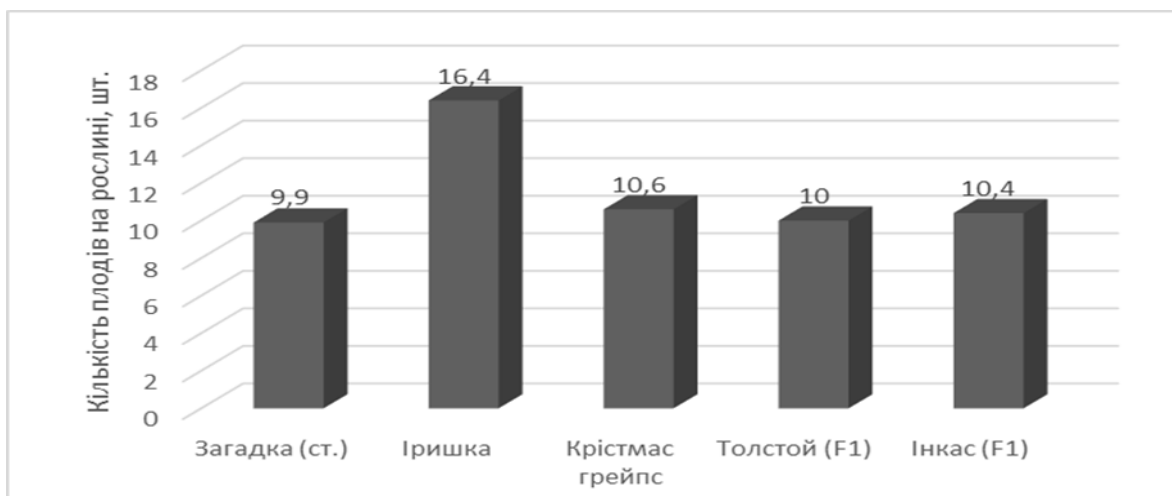

Рис. 3. Кількість плодів на рослині помідора їстівного залежно від сортових властивостей.

Продуктивність рослини помідора їстівного у середньому дорівнювала 554,3-814,0 г. За даним показником можна виділити гібрид помідора Інкас, а найменшу масу плодів з рослини було виявлено у сорту Крістмас грейпс (рис. 4).

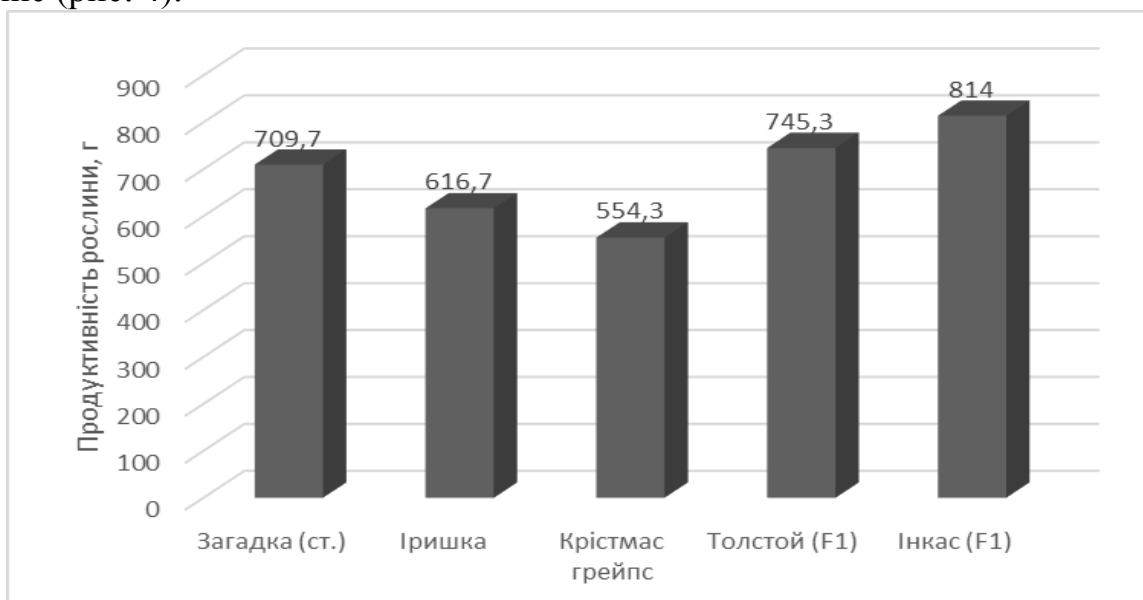

Рис. 4. Продуктивність рослини помідора їстівного залежно від сортових властивостей.

Таким чином, за елементами продуктивності плодів і рослини помідора

їстівного за досліджуваними показниками можна виділити наступні сорти і гібриди:

- стандарт Загадка – за діаметром плода;
- гібрид Інкас – за масою плода та також продуктивністю рослини;
- сорт Крістмас грейпс – за діаметром плода;
- сорт Іришка – за кількістю плодів на рослині.

Література

1. Кравченко В.А., Приліпка О.В. Помідор. Селекція, насінництво, технології. К.: Аграрна наука, 2007. 405 с.
2. Михайлик С.М. Урожайність гібридів помідора Незабудка F1 та Консуело F1 у зимовій теплиці залежно від насіння, отриманого в різних умовах вирощування. *Наукові доповіді НУБіП*. 2011. №7 (23). http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Nd/2011_7/11msmccs.pdf
3. Практический справочник овощевода: Томат. Справочное издание. Киев: Юнивест Медиа, 2010. 256 с.

ВИХІДНИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ СТВОРЕННЯ СОРТІВ ЯБЛУНІ З ВИСОКИМИ ПОКАЗНИКАМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ОЗНАК

Красуля Т.І., к.с.-г.н.

*Мелітопольська дослідна станція садівництва імені М.Ф. Сидоренка ІС НААН
України, м. Мелітополь
e-mail: t.krasulia@ukr.net*

У зв'язку із посиленням дії абіотичних і біотичних стрес-факторів на плоді дерева, яке відмічається з кінця минулого сторіччя, основним селекційним завданням є створення адаптованих сортів. Водночас вони мають відзначатися високим рівнем прояву господарських ознак (Богданович Т.В., 2017, Ульяновская Е.В., 2020). На думку ряду вчених (Драгавцева І.А. і др., 2019) генів врожайності не існує, а величина і якість врожаїв визначається взаємодією «генотип – середовище». Одже, показники врожайності і якості плодів певною мірою можуть характеризувати адаптивність сорту. Висока результативність селекційного процесу забезпечується наявністю значного генофонду, який містить генотипи, що різняться за генетичним походженням, географічною віддаленістю, плоїдністю (Богданович Т.В., 2017).

З метою виявлення джерел високого рівня прояву таких господарських ознак, як врожайність і якість плодів, проводили вивчення генетичної колекції